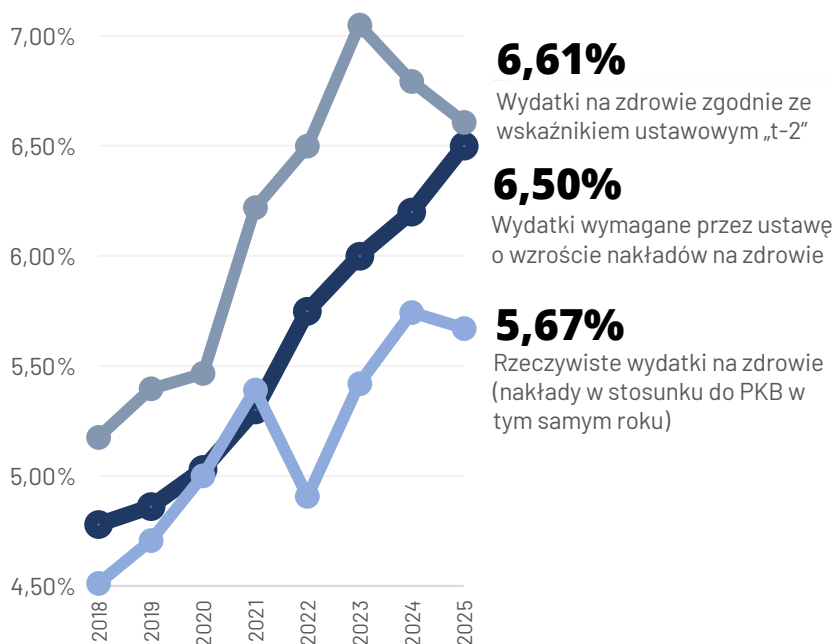

Monitor Finansowania Ochrony Zdrowia

Nr 11 • grudzień 2024 r.

Stan realizacji ustawy o wzroście nakładów na zdrowie do 7% PKB

Publiczne wydatki na ochronę zdrowia w relacji do PKB

6,61%

Wydatki na zdrowie zgodnie ze wskaźnikiem ustawowym „t-2”

6,50%

Wydatki wymagane przez ustawę o wzroście nakładów na zdrowie

5,67%

Rzeczywiste wydatki na zdrowie (nakłady w stosunku do PKB w tym samym roku)

Zgodnie z ustawą zapewniającą wzrost nakładów na ochronę zdrowia, w 2025 r. poziom publicznych wydatków na zdrowie powinien wynieść minimum 6,50% PKB.

Uwzględniając wielkości wynikające z uchwalonej ustawy budżetowej oraz planu finansowego NFZ publiczne wydatki na zdrowie w 2025 r. wyniosą **225,3 mld zł** (wzrost o 16,2 mld zł w stosunku do 2024 r.).

Porównując tą wartość z PKB prognozowanym na 2025 r. (3973,1 mld zł), przekłada się to na wydatki na poziomie **5,67% PKB**, tj. o 0,83 pkt proc. poniżej wymaganego celu ustawowego.

Jednak zgodnie z ustawą, wydatki za rok bieżący porównuje się z PKB sprzed dwóch lat (który w 2023 r. wynosił 3410,1 mld zł). W efekcie, zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby ustawy, wydatki na zdrowie wyniosą **6,61% PKB** w 2024 r.

Najważniejsze zmiany w stosunku do danych z poprzedniego wydania

5,65% PKB → 5,67% PKB

Nakłady na ochronę zdrowia w 2025 r. (PKB roku t)

5,74% PKB → 5,67% PKB

Zmiana nakładów na zdrowie 2024-25 (PKB roku t)

225,2 mld zł → 225,3 mld zł

Nakłady na ochronę zdrowia nominalne w 2025 r.

Podstawowe fakty

- ustawa wymaga wzrostu wydatków na zdrowie o co najmniej **52,8 mld zł** do roku 2027
- **28,9 mld zł** z tego wzrostu jest zagwarantowane w ramach obecnych parametrów składki zdrowotnej oraz finansowania budżetowego
- brakujące **23,9 mld zł** musi zostać pozyskane przez podnoszenie stawki lub rozszerzanie bazy składki zdrowotnej lub poszerzanie zakresu dotowania systemu z budżetu państwa
- w przypadku postawienia bardziej ambitnego celu, czyli rzeczywistego osiągnięcia nakładów na zdrowie równych 7% PKB, konieczne byłoby pozyskanie aż **59,6 mld zł** dodatkowego finansowania

Najważniejsze zmiany w stosunku do danych z poprzedniego wydania

Aktualizacja danych dot. wydatków za 2024 r., uwzględniająca zmianę planu finansowego NFZ z dnia 10 września 2024 r.:

- wzrost kosztów ogółem o 3,2 mld zł, w tym kosztów realizacji zadań o 3,1 mld zł, głównie w kategorii „leczenie szpitalne”;
- wzrost przychodów w kategorii „pozostałe przychody o 3,2 mld zł”;
- utrzymanie planowanego wyniku finansowego netto na poziomie -9,4 mld zł.

Aktualizacja danych dot. planowanych wydatków na 2025 r. w obszarze budżetu państwa:

- aktualizacja wydatków w części 46 z prognozowanej kwoty 36,5 mld zł do faktycznie uwzględnionej w projekcie budżetu 37,2 mld zł;
- aktualizacja kwoty wydatków z działu 851 zawartych w innych częściach niż 46 z prognozowanej kwoty 6 mld zł na ostatecznie uwzględnioną 7 mld zł;
- aktualizacja wydatków budżetu środków europejskich z prognozowanej kwoty 2,5 mld zł do faktycznie uwzględnionej w projekcie kwoty 0,8 mld zł.

Ponadto zaktualizowano prognozy nominalnego PKB do 2027 r., zgodnie z treścią uzasadnienia projektu budżetu państwa.

Wpływ zmian w składce zdrowotnej na finansowanie ochrony zdrowia

W dniu 27 listopada 2024 r. Sejm przyjął nowelizację ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanej ze środków publicznych, zgodnie z którą od 2025 r. wyłączone z podstawy wymiaru składki dla osób prowadzących działalność gospodarczą zostaną operacje związane ze sprzedażą środków trwałych, zaś najniższa podstawa wymiaru składki zdrowotnej dla podatników korzystających z zasad ogólnych lub stawki liniowej zostanie obniżona do 75% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Procedowany jest również projekt, który zakłada od 2026 r. stosowanie minimalnej składki do granicy 1,5-krotności przeciętnego wynagrodzenia (3-krotności dla ryczałtu ewidencjonowanego), oraz proporcjonalne naliczanie składki powyżej tej granicy.

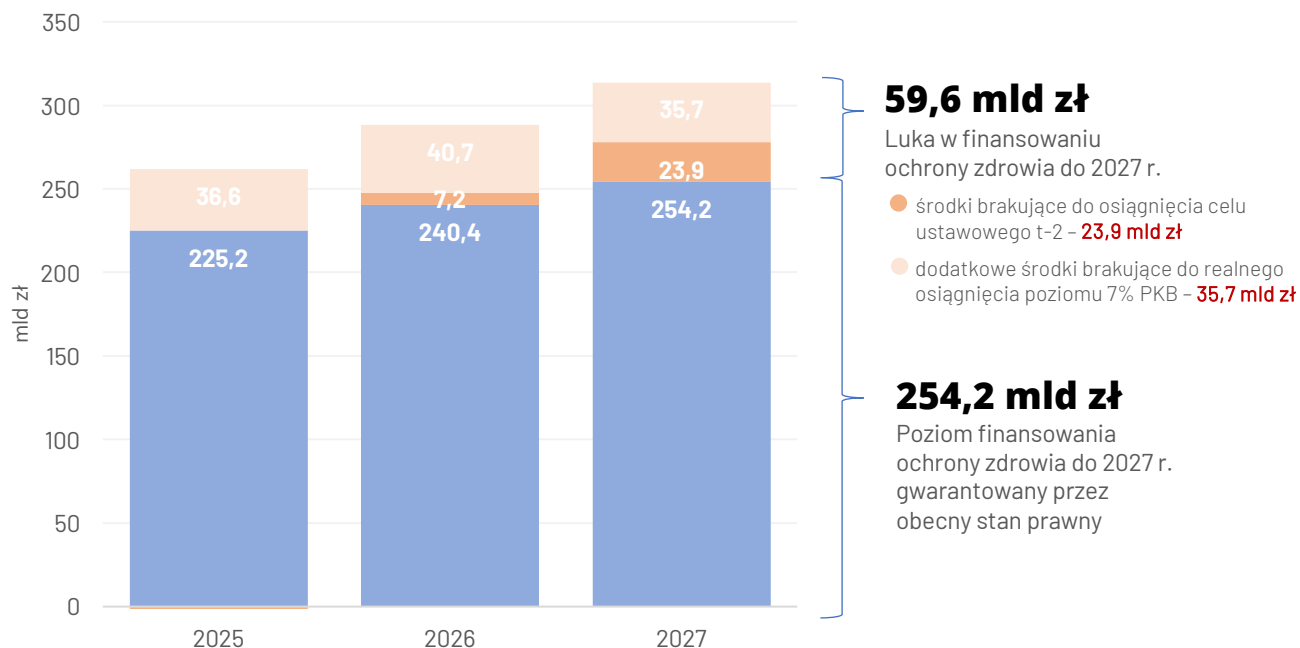
Prognozowany łączny wpływ tych zmian na dochody NFZ wynosi -1,58 mld zł w 2025 r. oraz -6,44 mld zł w 2026 r. Ubytek ten powinien zostać pokryty zwiększoną dotacją do NFZ z budżetu państwa, lecz jego pokrycie wymaga odpowiednich dostosowań i decyzji dotyczących wydatków budżetowych i planu finansowego NFZ. Na przykład, planowane wydatki na 2025 r. są o ok. 3 mld zł powyżej kryterium ustawowego, co powoduje, że reguła „7% PKB” nie gwarantuje utrzymania planowanego poziomu nakładów po obniżce składki.

(kwoty w mld zł)

	2025	2026	2027
nakłady na zdrowie - status quo	225,31	240,38	254,20
skutki obniżki składki - środki trwałe	-0,57	-0,59	-0,61
skutki obniżki składki - składka minimalna	-1,01	-5,85	-6,03
skutki obniżki składki - łącznie	-1,58	-6,44	-6,63

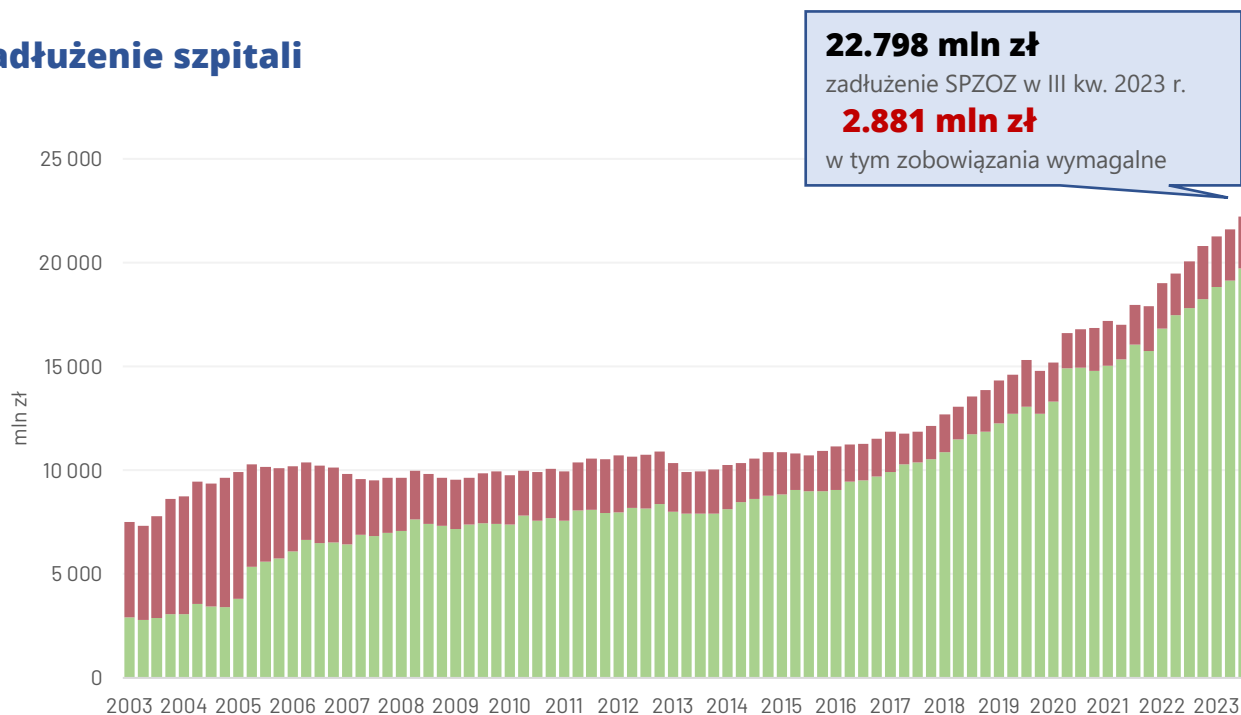
nakłady na zdrowie - po obniżce	223,73	233,94	247,57
------------------------------------	--------	--------	--------

Brakujące finansowanie ochrony zdrowia w kolejnych latach

Zgodnie z ustawą zapewniającą wzrost nakładów na ochronę zdrowia, w 2027 r. publiczne wydatki na ten cel powinny wynieść 7% PKB. Uwzględniając obecne prognozy makroekonomiczne, oznacza to, że wydatki na zdrowie powinny wówczas wzrosnąć do poziomu co najmniej 313,8 mld zł. Ze względu na obowiązywanie zasady t-2, czyli porównywania wydatków na zdrowie poniesionych w danym roku z poziomem produktu krajowego brutto sprzed dwóch lat, **zgodnie z kryterium ustawowym minimalne wydatki na ochronę zdrowia powinny wynieść w 2027 r. nie mniej niż 278,1 mld zł**. Tymczasem, uwzględniając obowiązujący stan prawny, tj. obecną stawkę oraz bazę składki zdrowotnej oraz dotychczasowy poziom zapewnianych dotacji budżetowych w relacji do PKB, **można oczekiwać wzrostu całkowitego poziomu finansowania ochrony zdrowia do 254,2 mld zł**.

Zadłużenie szpitali

źródło: Ministerstwo Zdrowia

Kluczowe dane

Dotychczasowa realizacja ustawy o wzroście publicznych nakładów na ochronę zdrowia

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1) Wydatki budżetu państwa w części 46 - Zdrowie	8,1	8,4	6,1	16,0	15,5	14,2	27,4	37,1
2) Wydatki budżetu państwa w dziale 851, bez części 46	4,4	4,5	5,5	6,1	7,3	6,0	7,0	7,0
2a) Wydatki budżetu środków europejskich			1,4	0,8	0,6	1,2	0,6	0,8
3) Koszty realizacji zadań NFZ	85,8	95,4	103,5	124,0	131,9	158,9	183,5	197,8
4) Odpis dla Agencji Oceny Technologii Medycznych	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
5) Fundusz Kredytowania Studiów Medycznych	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6) Fundusz rozwiązywania problemów hazardowych	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7) Odpis dla agencji badań medycznych	-	-	-	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5
8) Koszty Funduszu Kompensacyjnego Szczepień Ochronnych	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
9) Koszty Funduszu Kompensacyjnego Badań Klinicznych	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
10) Wydatki Rzecznika Praw Pacjenta	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
Stáže podyplomowe - Fundusz Pracy (do 2020 r.)	1,1	2,2	2,2	-	-	-	-	-
Programy rządowe - Fundusz Solidarnościowy (do 2022 r.)	-	-	-	0,1	0,0	-	-	-
Korekta o dotacje z budżetu państwa do NFZ	-3,6	-3,6	-2,6	-5,9	-4,6	-0,2	-10,0	-18,4
Wydatki publiczne na ochronę zdrowia	95,9	107,0	120,6	141,4	151,0	180,6	209,1	225,3
PKB w roku t	2 126,5	2 273,6	2 323,9	2 622,2	3 078,3	3 410,1	3 641,0	3 973,1
PKB w roku t-2	1 853,2	1 982,8	2 126,5	2 273,6	2 323,9	2 622,2	3 078,3	3 410,1
Wydatki na zdrowie w % PKB dla roku t	4,51%	4,71%	5,00%	5,39%	4,91%	5,42%	5,74%	5,67%
Wydatki na zdrowie w % PKB dla roku t-2	5,18%	5,40%	5,47%	6,22%	6,50%	7,05%	6,79%	6,61%
Wydatki na zdrowie w % PKB wymagane przez ustawę	4,78%	4,86%	5,03%	5,30%	5,75%	6,00%	6,20%	6,50%

Realizacja zapowiadanego wzrostu nakładów na zdrowie w perspektywie 2027 r.

	2024	2025	2026	2027
PKB w roku t	3691,5	3983,4	4251,3	4489,1
PKB w roku t-2	3078,3	3410,1	3691,5	3983,4
Wydatki na zdrowie w % PKB wymagane przez ustawę	6,20%	6,50%	6,80%	7,00%
Wydatki wymagane do realizacji celu dla roku t	228,9	258,9	289,1	314,2
Wydatki wymagane do realizacji celu dla roku t-2	190,9	221,7	251,0	278,8
Finansowanie zapewnione przez obowiązujące przepisy	200,0	215,8	230,4	243,2
Luka w finansowaniu ochrony zdrowia dla roku t	-28,9	-43,1	-58,7	-71,0
Luka w finansowaniu ochrony zdrowia dla roku t-2	9,2	-5,8	-20,7	-35,6

O Monitorze Finansowania Ochrony Zdrowia

Monitor Finansowania Ochrony Zdrowia to nowy projekt realizowany przez Centrum Analiz Legislacyjnych i Polityki Ekonomicznej (CALPE), którego celem jest przejrzyste informowanie o wielkości i strukturze środków publicznych przeznaczanych na funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia.

W Monitorze prezentowane są w syntetycznej formie opracowane dane pozyskane z rozproszonych źródeł – m.in. załączników do ustawy budżetowych oraz ich projektów, planów finansowych NFZ oraz pozostałych państwowych funduszy celowych związanych z ochroną zdrowia. W oparciu o rządowe założenia i prognozy makroekonomiczne, obliczane są ponadto wskaźniki poziomu nakładów na ochronę zdrowia wynikające m.in. z przepisów ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

W ramach projektu prowadzony jest dedykowany serwis internetowy <http://calpe.pl/monitor/> oraz opracowywane są kwartalne publikacje w formie biuletynu informacyjnego. Prezentowane dane podlegają stałej aktualizacji w miarę publikacji nowych danych – w tym nowych planów finansowych funduszy, projektów ustaw budżetowych oraz ich nowelizacji i sprawozdań z wykonania ustawy budżetowej, aktualizacji Programu Konwergencji.